

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
ora 12 fil. a treia
ora 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

La sfârșit de an.

Cu acest număr închidem al XXI an al existenței noastre.

Născută în niște vremuri grele pentru biserica noastră unită și nu mai puțin serioase pentru neamul românesc, foaia noastră a ținut cu sfințenie la idealul său, ce-l putem resuma în o scurtă frază: prosperarea și înaintarea neamului spre mărirea lui Dumnezeu și întărirea credinței și moralității în poporul românesc.

Resultatul muncii noastre, a găsit o meritată răsplată în faptul, că consfătuirea lamurei alese a clerului nostru, adunate earna trecută la Orade, a cerut consortiului proprietar al „Unirei“, să edee foaia mai de multe ori la săptămână, dacă nu chiar zilnic. Și chipul cum această hotărîre a fost întâmpinată din partea cetitorilor nostri mărturisesc scrisorile de încurajare, ce ni s'au trimis din toate părțile, dintre cari unele s'au publicat și în

foaia noastră. Și nu odată, nici n'a fost singuraticul glasul, care cerea, ca „Unirea“ să apară zilnic, asigurându-o de întreg spriginul preoției noastre. Mai mult, trebuie să constatăm cu profundă recunoștință, că Superioritatea bisericească ne-a patronat cu toată căldura.

Dar nu ne-am lăsat, să fim duși de val.

Nu vrem să zicem, că n'am avut parte de sprijinul clerului nostru. Nu! ceea ce ținem să accentuăm acum la sfârșitul unui an și începutul altuia, e că n'am avut parte de sprijinul preoției noastre în măsura, în care am fi așteptat, și am fost vrednici. De inteligența noastră încă nu mai vorbim. Dovedesc registrele noastre, că numeri de probă trimiși la adresa unei părți însemnate de a inteligenței noastre, s'au întors acasă nedesfăcuți, ca și cum pe ei puțin iar interesa luptele bisericii, din a cărei agonisală și-au făcut cei mai mulți studiile, și slujitorii sfântului altar cari i-au crescut și-i susțin și astăzi.

Nu le scriem aceste drept imputări. Sunt mai mult niște constatări, pe cari fiecare om conștient și dator să și le facă, dacă vrea să aivă un tablou real al rezultatelor activității sale din un an încheiat.

Nu facem imputări, ne întărim numai tot mai mult observările făcute, că neamul nostru prin amestecul său cu popoarele străine, cu cari a venit în atingere, și-a pierdut voința firmă unită cu cerbicoșia de a merge înainte în butul tuturor primejdiilor, și toate pornirile sale spre progres se reduc foarte adese la un entuziasm momentan, sau să-i zicem mai bine, însuflețirea sa se aseamănă prea bine cu un foc de paie; facem totul în primul moment, pentru-ca în clipita următoare să lăncezim, fără voință și mai ales fără nici o fărîmă din entuziasmul de mai înainte.

Suntem datori să ilustrăm aceste afirmări, ca să nu ni-se poată spune, că hasardăm, judecând prea aspru.

Să ni-se ierte dacă pildele ce aducem, le scoatem din frământările bisericii noastre.

FOIȚA.

Sfânta casă din Loreto.

(Continuare).

7. Chipul (statua) Precuratei Vergure.

Deasupra sfântului cămin se veneratează vechea statuă sacră a Precuratei Vergure, de cedru din muntele Libanului, care se crede să fi fost făcută de s. Luca Evangelistul. Înălțimea statuei e de 93 cm.; pruncul Isus are înălțime de 42 cm., piedestalul acoperit, pus sub statuă e de 63 cm. Înaintea statuei sunt diferite candelabre sau lampioane de argint, daruri făcute de diferite persoane evlavioase. Atât Vergura Maria, cât și pruncul Isus sunt îmbrăcați și împodobiti cu mărgăritare și

pietre prețioase. Chiar și statua aceasta sfântă, a fost luată din biserică și trimisă în Franța, în 16 Februarie 1798, însă Napoleon I. a dat-o înapoi Papei Piu VII. în 11 Februarie 1801. Mai înainte de a o trimite la Loreto, însuș sfântul părinte o împodobi cu diferite scumpeturi și îi puse pe cap coroana de aur, ce o are și acuma, carea strălucește de briliante, smaragde și mărgăritare. Acelaș Papă Piu VII. a pus o coroană tot așa de scumpă și pe capul pruncului Isus, însă mai mică, precum și mărgelile dela grumaz, în cari sunt legate în bunbi de aur 9 mărgăritare orientale prea frumoase, apoi un topaz din Brasilia și mai multe smaragde, cu cari a înfrumusețat sfânta statuă în reîntoarcerea sa triumfală din Roma la Loreto, în 8 Decembrie 1802. De asemenea tot darul Papei Piu VII. e și Crucea episcopescă ce încunjură grumazii statuelor, care încă e compusă din topazuri galbene, ce atârnă de un lanț de briliante și de 2 inele cu topaz, ambele cu iacint, de asemenea împodobit

de briliante. Acest dar l'a făcut Papa Piu VII în 18 Sept. 1816.

Emblema cea scumpă de briliante, în preț de 22.400 lire italiene, ce se vede de partea dreaptă, a fost dăruită în 24 Sept. 1841, de părintele Francisc Xaveriu Nicolini din societatea lui Isus, în numele unei persoane evlavioase. Brațleta de diamante pusă pe pieptul Precuratei și a pruncului Isus este un dar a contesei Pallavicini Scotti din Piacența. Brillantul alb și prea limpede în un inel de aur, pus în mâna dreaptă a pruncului, este darul unei dame franceze necunoscute...

Bogatul medalion încunjurat de 10 briliante groase, a fost dăruit de regele Antoniu din Saxonia... Și așa multe, alte mărgăritare orientale, briliante, — roz de diamanturi și de briliante, inele cu zafire, rubine și briliante și alte scumpeturi împodobesc îmbrăcămintea de pe statuă, așa că valoarea tuturor acestor podoabe se ridică la un milion de lire.

Mai încolo se pot vedea mai multe

La 1872 — dacă nu ne înșeală memoria, — fericitul Metropolit Vancea, a convocat la Blaj întâiul congres mixt arhidiecezan. Chestia școlară era și atunci afacerea cea mai ardentă, pentru rezolvirea căreia se cerea împreună lucrarea bisericănilor cu a lumenilor. S'a hotărât între altele o cotizație anuală, hotărâre primită cu multă plăcere și entusiasm. Cât a ținut însă entusiasmul acela? Doară doi ani. Toți contribuitori benevoli au încetat în scurtă vreme cu spedarea cuotelor, rămânând până azi ca protopopii să incaseze câte 35 cv. pentru fondul școlastic arhidiecezan dela părechile, ce se căsătoresc. Cu vremea și încasarea aceasta a început a se părăsi, așa cât după 40 ani de esistență, fondul școlastic de abia s'a ridicat peste 80 mii coroane.

Cu vre-o 20 ani mai târziu un alt idealist. Dr. Augustin Bunea, lansează ideea unei colecte de un crucer dela fiecare suflet gr.-cat. pe an. Iar entusiasm și însuflețire. Preoții se însinuau cu grămada, că vor încassa cu cea mai mare plăcere acest crucer, spre a se face un fond puternic, iarăși cu menirea de a ajuta școlile. Nici ideea aceasta n'a avut o soartă mai bună, după 20 ani și acest fond de abia a trecut peste 5000 cor.

Trecem peste fondurile de ajutorare a preoților, în cas când li-se detrage ajutorul de stat, — peste fondul internatului de fete, din care să se deie ajutoare, respective plătească taxa internatului pentru fetițele preoților, — trecem peste toate aceste idei, născute în zile senine, ele au perit, s'au stâns în scurtă vreme, ca și când scopurile pentru cari s'au făcut, n-ar fi fost destul de potrivite lipsurilor în cari trăim. Ele se mărginesc la suma maximală de 30 mii cor.

Dar să ne oprim la cel mai tiner făt al entusiasmului nostru: la fondul Cultural. S'a născut și el cu gândul să ajute școlile amenințate cu peire și să vină în ajutorul comunităților bisericesti în lipsele lor culturale. S'au scris și dat contribuiri aproape de 300 mii cor. în care sumă se cuprinde și suma de 100 mii cor., dată de marele mecenat al neamului românesc Vasile Stroescu. În anul prim s'au și făcut plătiri însemnate în bani; în al doilea mai puține și parcă cei ce au scris și nu pot plăti, uită, că au datorință să plătească cel puțin cametele. Altcum de unde să se împartă sumele acelea nenumărate, ce se cer din toate părțile arhidiecezei pentru seopuri culturale? S'au doară vom fi siliți a constata peste vre-o 2—3 ani, că și această idee a sbu-

rat fără urmă? ne vine greu să o spunem aceasta, căci, după cât știm, o comisie numeroasă de laici a luat asuprași realizarea fondului cultural! Ori doară nu se mai poate spera ceva rezultat mai favorabil, nici dela împreună lucrarea preoțimei cu intelectualii nostri?

Dar ne oprim aci! am mers poate prea departe cu pildele ce aveam de gând să aducem și cu tristele conclusii, ce se pot face. Rămânem la noi. Anul ce se sfârșește nu ne-a dat destulă garanție, că e timpul să mergem înainte cu îmbunătățirile ce avem de gând să facem „Unirei“, și cari ni s'au cerut chiar din mai multe părți. Vom continua experiențele. Dacă anul următor va fi mai fructuos, mai plin de rezultate reale, nu vom pregetă a pași mai înainte, altcum stăm unde suntem, căci voind înaintarea bisericii și a neamului nostru, nu ne uităm nici de noi, cari suntem datori să răspundem multor angajamente. Noi sperăm o întoarcere spre mai bine, spre care scop punem toată nădejdea în Cel ce și până acum a condus pașii nostri și Căruia îi aducem drept mulțumită inimile noastre pline de mărirea Lui.

voturi, între cari sunt vrednice de amintit vre-o 6 voturi de argint.

8. Sfânta casă din afară.

Eșind din sf. casă vedem măreața lucrare de marmură sculptată, carea încunjură și închide de dinafară sfânta casă, fără ca să-i atingă pereții. Această lucrare a săvâșit-o antoniu Contucci din Florența, Sanvorino, cel dintâiu arhitect din veacul al XIV-lea, după planul lui Bramante din Urbino și de alți mulți colaboratori. Are 4 fațade sau 4 pereți, cari corăspund celor patru ziduri interne ale căsii sfinte și sunt încunjurate de 15 lampioane de metal aurit, în preț de vre-o 9000 lire, de curăd păruite de o damă franceză pentru un dar primit. Lungimea pereților de marmură e de 16 metri, lățimea de 10 metri. Fețele marmorei sunt împodobite cu colonne (stâlpi) corintice și cu sculpturi, cari reprezintă mai multe fapte din viața Preacuratei Vergure și a Domnului Hristos, mai mulți preoți, cari profetesc întruparea Dlui Hristos, unele sibille sau profetesc păgâne, cari de asemenea au profetit venirea Răscumpărătorului lumii, așa Sibilla Delfică, Eritrea, Amaltea din Pontul Asiei, Tiburtină etc, săvârșită de mai mulți sculptori renumiți. Pentru cele 10 statue ale Profetilor s'au cheltuit 28.672 lire, pentru 10 Sibille 10.640 lire, și pentru 8 ingeri de pe 4 uși 1490 lire. Ceeace au prevestit

profeții despre D. N. Isus Hristos și despre Maria, trebuie să fie cunoscut creștinilor, dar nu e cunoscut ce au prevestit sibillele de aceea voesc să arăt aci prezicerile câtorva. Profetirea Sybillei Phrygice sună: „Dumnezeu a voit să lese să vină fiul său în sinul unei vergure, ceeace ingerul îi va vesti glorioasei Fecioare“. Sybilla Tiburtină vestise: „Eu aş putea arăta Vergura, sânul căreia va primi pe pământul Nazaretului pe acela, care va lăsa să se vadă pe sine însuși pe câmpiile Viflaimului Dumnezeu în trup“. Sybilla din Delphi spun: „Primit în sânul Vergurei, va fi el născut fără un tată muritor“. Cea din Cuma: „Supusă în toate își va alege fiul lui Dumnezeu o fecioară ferită de mamă“. Toate profetiile strălucesc în litere de aur, lângă chipurile Sybillelor.

Aceasta lucrare de marmură de Carrara, care încunjură și închide sfânta casă pe din afară, e o podoabă măreață, care cu drept cuvânt se poate numi un Muzeu sacru. Pe cum se susține a costat cam 266.000 lire, necomputând câștigarea marmurei și spesele lucrului de mână, cari ce sue la suma de 64.000 lire și neluând în seamă și aceea, că mulți din devotațiune și-au oferit lucrarea lor gratuită...

9. Cupola.

Sfânta casă, încunjurată de 4 pereți de marmură se află situată sub cupola

octogonală a bisericii, lucrate de cei mai renumiți arhitecți. În vârful cupolei stăpânește statua Vergurei Lauretane, din aramă bătută, lucrată de Cristofor Ravelli din Orvieto, inaugurată în 14 August 1891. În partea internă se admiră minunatele picturi ale prof. Cesar Maccari din Siena, cari inspirându-se după diferite stiluri a ales se obiect litaniile lauretane, ca un lucru propriu a sfintei case, dela care și-au avut originea, și se practică cu multă evlavie în întreaga biserică latină.

În mijlocul cupolei se cetește prima invocare din Litaniile Lauretane: *Sancta Trinitas unus Deus*, apoi 8 coruri ingerești — ca niște cicli — formează tot atâtea inele: *Scaune, Cheruvimi, Serafimi*, cari au fiecare în mână câte un steguleț, pe care se cetesc invocările Litaniilor, *Puterile, Domniile, Stăpâniile, Arhangeli, Căpetenii*.

Pe partea din jos a Cupolei, numită *tamburo*, se desvoaltă dogma Nepătatei Conceperii, arătându-se mai întâiu genealogia Vergurei Marie, în statue pictate, dar cu o așa perfecțiune, încât se par sculpturi, începând dela Nahasson—Booz, până la Iacob și Iosif, pe ferestrele cupolei apoi sunt 8 figuri tipice ale Vergurei: Sara, Raveca, Rachia, Iudita, Estire etc.; mai încolo basrelieferile în pictură reprezintă viața Preasfintei Vergure, dela naștere până la adormire.

Anul de doliu.

Par. Alex. Barbulescu în Nr. 110—113 ai „Unirii“ reflectând la celea scrise de mine în Nr. 36 despre *anul de doliu*, își exprimă părerea, că *acum* nu poate fi vorba de ștergerea anului de doliu.

Cu voia Onor. Redacțiunii voi replică câte ceva Păr. Barbulescu.

Părerea mea a fost și e, că anul de doliu e un adevărat an de jale pentru văduve și orfanii și are influință stricătioasă asupra parohiei. — Deși nu sunt bătrân, dar în privința aceasta am și eu puțină experiență. Am vorbit cu vre-o câte-va văduve de preoți și de protopopi și toate mi-au spus, că ar fi fost bune-bucuroasă să abzie de favorurile anului de doliu, dacă li s'ar fi dat o despăgubire cât de cât cinstită. Motivul e. că deși ar fi avut poate mai puțin, ar fi avut pace și ar fi fost scutite de multe neajunsuri. — Eu cred, că dacă s'ar forma izvoarele, din cari să fie despăgubite văduvele și orfanii, li-s'ar putea lăsa 2—3 luni, în cari să părăsască căsile parohiale, pentru 2—3 luni trec cu publicarea concursului, conferirea parohiei și introducerea noului preot. Lucru principal e aflarea *izvorului de venit* de lipsă pentru despăgubirea și ajutorarea văduvelor și orfanilor.

Rălele ce pricinuesc anii de doliu parohiilor nu se pot ascunde. Cumcă anul de vacanță e stricătios parohiilor am experiența însumi în timpul destul de îndelungat, cât am fost scriitor în cancelarii protopopești. Dar despre asta cred, că e convins ori cine și chiar și Păr. Barbulescu. — Anul de doliu e un rău, pe care îl susține biserica din necesitate. — Eu în articolul din Nr. 36 al „Unirii“ am zis: „*Ca să putem face înlesnirea cuvenită văduvelor și orfanilor minori,*

se poate înființa o reuniune de înmormântare arhidiecezană și o bancă de asigurare a preoților...” Asupra acestora cred eu, că s'ar putea începe puțină discuție. Dacă am putea ajunge la acestea, am putea vorbi apoi fără grije de ștergerea anului de doliu. — O reuniune de înmormântare preoțască ar da rezultate tot așa de frumoase ca și „reuniunea arh. de asigurare contra focului“.

— Mai grea ar fi înființarea unei bănci de asigurare a preoților. În privința aceasta, dacă n'am putea lucra independent, am putea intra în legătură cu noua bancă de asigurare dela Sibiu. Orice bancă de asigurare ne-ar face favoruri, dacă preoțimea în corpore ne-am asigura pe o anumită sumă. — Mi se va zice: sunt bănci destule, asigură-te, dacă vrei. — Adevărat, dar sub alte condiții ne-ar primi, dacă am fi vre-o 400—500 de preoți.

Asupra acestora aș vrea eu să se înceapă puțină discuție și dacă s'ar găsi de bune aceste păreri, am putea vorbi apoi de intruparea lor.

Octavian Popa.

Porniri bune. Primim următoarele știri: În parohiile greco-catolice aparținătoare diecesei Gherla și anumit în Nușfalău, Serling, Santiona, Budacul-rom., Bagla, Monor și Birla s'a oprit la înmormântări și la festanii beutura de vinars, vin, bere, ca pomană pentru mort, și ca pomană pentru mort este de a se da numai mâncare sau altceva, cine ce va voi din prisosința rodurilor lui.

S'a făcut lucrul acesta la inițiativa protopopului Ioan Pop din Nușfalău încă în anul 1910 prin Noemvrie, fiindcă s'a observat că poporul nostru e cuprins de o anarhie morală, s'a observat că adevărata pomană trece în abuz, se spesau sume

colosale pe beutură, se spesa mai mult pe beutură ca pe mâncare, s'a observat că se îmbogățeau streinii și se demoraliza poporul nostru, așa încât mai de-a rândul auzeai, că dacă nu dă beutură nu-i primit, nu-i iertat, trece în credință deșartă ca și cum ar fi neconditionat de lipsă beutura pentru iertarea păcatelor.

Ba s'a mai observat că bietul român încă întreba pe jidanul din sat că oare cam câtă beutură i-ar trebui, apoi îi spunea jidanul cam lăudându-l, că fiind-că a fost om de frunte răpaușatul, i-ar trebui câte 20 ferii de vinars, egal la 140 cor.

Adecă devine prada streinilor, cu un cuvânt s'a observat o adevărată pradă națională, căci știut este că din toate aceste beuturi, pe unele locuri bietul țeran român, nimic nu are ca produs al economiei lui, fără trebuie se le cumpere dela streini, ba chiar și cu banii încă rămâne dator la jidani, care datorie trece dela tată la copil și la urmă se alege că pentru datoria de pe vinarsul folosit la comandare, s'a făcut proces și bietii copii au fost scoși afară din casa și din moșia părintească spre rușinea neamului românesc. Pentru o pomană s'a dat moșia jidanului.

Azi poporul din aceste parohii au venit la cunoștința cea adevărată că pomană e aceea, că cine are 2 vesminte se dee la cel-ce n'are, și că pomană e aceea se dee din rodul prisosinței lui.

Laudă se cuvine acelor credincioși din acele parohii cari au dat ascultare preoților. Laudă se cuvine preoților cari influințându-să în cele bune unii pe alții cu șeful lor cu protopopul Ioan Pop, care a făcut rostul acesta în parohia lui și apoi mai tâziu cu ocaziunea visitației protopopești adunat fiind poporul laolaltă, li-a ținut prelegeri contra acestor datini mergând din parohie în pa-

Mai încolo în 14 tablouri se arată promisiunea și împlinirea Răscumpărării lumii, prin muierea, care va zdrobi capul șerpelui apoi credința deosebitelor biserici din Răsărit, și apus, despre dogma Nepătatei Concepției, până în tabloul al XIII. se reprezintă sesiunea V. din Conciliul Tridentin, care în decretul despre păcatul original n'a voit să cuprindă și pe Vergura Maria, iar în tabloul al XIV-lea se reprezintă solemnă definițiune a Dogmei fi basilica s. Petru din Roma, prin Papa Piu IX, care pentru aceea s'a numit Pontificele Nepătatei.

Partea cea din urmă de din jos a tamburului, e formată de 8 părți a arcurilor decorate cu *stucaturi* aurite, pe cari de asemenea sunt mai multe tablouri, ce reprezintă pe sf. Francisc de Assisi, care în conventul Sirolo cu 75 de ani mai înainte a prezis venirea sfintei căsi din Nazaret și a arătat soților săi de călugărie un deal cu lauri, unde se va așeza sfânta casă venind din Dalmația etc... Se mai văd apoi sub arcuri 8 statue cari reprezintă pe cântăreții Preacuratei Vergure, cari sunt: S. Ambrosiu, s. Anselm, s. Bernard abate. Ven. Ioan Duns Scoto, sub fiecare statuă este o inscripție, în care se arată autorul statuei...

Figurile pictate sub arcurile mari reprezintă pe sfinții, cari au vizitat sfânta casă în Nazaret: s. Nicolae dela Mira Li-

ciei, s. Dionosiu Areopagitul, s. Elena Impăr., s. Crainic Episc, s. Petroniu Episc., s. Ieronim — de-a dreapta, iar de-a stânga: s. Anastasiu din Persia, s. Ioan Damaschinul, s. Egidiu, ș. Grancisc de Assisi, s. Aloisiu Regele Franciei; apoi în arcurile celor două năi laterale, sunt așezați sfinții, cari au cercetat sfânta casă în Loreto, în număr de 24, precum și 12 Papi, cari au cercetat sfânta casă, în decursul pontificatului lor, de-a dreapta: Urban VIII, Clemente VII, Piu VII, Piu VI, Piu IX, Gregoriu XVI, de-a stânga: Urban V, Nicola V, Piu II, Iuliu II, Clement VIII, Paul III.

Toate aceste lucrări grandioase au fost descoperite deplin în 5 Decembrie 1907.

10. Sala sau capela Tesaurului.

Tesaurul sau comorile sfintei case din Loreto, a fost de-apururea dovada cea mai strălucită despre evlavia credincioșilor față de această biserică. Prețioasele daruri de multe feluri, adunate în o sală numită Sala Comorilor, sau Sala Tesaurului ajungeau în a. 1797 la valoarea de 106 milioane și 400.000 lire italiene. Dar în urma nefericitelor împrejurări din acel an toate aceste comori dispărură — parte spre a acoperi lipsele extreme ale statului, ca să se poată alunga din Italia năvălitorii străini, — parte au fost răpite și duse de înșiși năvălitorii, așa că maiestosa casă se deșertase cu totul tot.

Dintre prețioasele daruri, ce se păstrau în casa aceasta sunt vrednice de pomenit următoarele: o haină, pe care străluceau cam vre-o 4000 de diamanturi, trimisă de o regină din Spania; un vulture de aur cu 150 diamanturi, dăruit de împărăteasa Ana din Austria; un inger de argint în greutate 35 livre, care ținea pe o perină de argint un prunc regesc de aur, în greutate de 24 livre, vot oferit de Alosiu XIII din Franca, din prilejul nașterii de fecior, urmaș al tronului regesc, care a fost apoi Aloisiu XIV.

Tesaurul de acuma nici nu se poate asemăna cu cel vechiu, darurile cari se văd astăzi adunate, sunt toate din vremea de după anul 1797.

Atriu (tinda) acestei sale, (din care e intrarea în 2 sacristii, unde se îmbracă preoții, cari voiesc să slujească sfânta liturgie, ori în sfânta casă, ori la vre-un alt altar din biserică) încă e împodobit cu frumoase picturi, tot așa și plafonul salei tesaurului. Sala are o lungime de 24 m. și lățime de 14 m. Pe tablourile mai mari ale plafonului acestei săli sunt reprezentate mai multe fapte și taine ale Vergurei Preasfinte, pe cele mijlocii sunt profeții: David, Isaia, Solomon, Osea, Malahia și Job, și *Sybillele*. Cumana, Eritrea. Cumea, Saunia, Persica și Frigia, iar pe cele mai mici — sunt simboale și embleme, ce fac aluziune la Preasfânta Vergură.

robie dictatorice i-a oprit ca altul să nu se mai dea beuturi ca pomană, iar preoților li-a interzis aspru de a mai merge la mort până nu se va declara gazda mortului, că abdice de datina aceasta urită.

Și așa s'a zdrobit vițelul de aur la care s'a închinat poporul atâta vreme, și a scăpat de iobăgia aceasta trupească și sufletească, iar poporul din aceste parohii n'are cuvinte de a mulțumi preoților că i-au mântuit de cel rău. Batâr de s'ar face peste tot locul tot așa.

Un preot din vecini.

Correspondințe.

Dela Beiuș.

Comemorarea marelui Arhiepiscop și Mecenat
Samoil Vulcan.

Beiuș, 25 Dec. 1911.

Pomenirea episcopului Samoil Vulcan, întemeietorul școlilor din Beiuș și în acest an s'a prăznuit cu deosebită solemnitate.

La orele 8 $\frac{1}{2}$ a avut loc sf. slujbă împreună cu parastas pentru odihna veșnică a marelui binefăcător. A pontificat directorul gimnazial Vasile Ștefanica, cu asistența mai multor membrii ai corpului profesoral, fiind de față tinerimea școlară dela toate instituțiile de învățământ din loc.

Săvârșindu-se părăstasul la orele 11 fără un sfert, s'a început ședința festivă în sala cea mare dela gimnaz. Public numeros, intelectualii din loc, — mulți și din jur — erau toți de față. Înainte de începerea ședinței sosește Ilustritatea Sa *Dr. Demetriu Radu*, care de mai multă vreme în deosebite afaceri școlare și bisericești, petrece în mijlocul nostru; e viu aplaudat.

Tabloul altarului din această capelă maiestruoasă, care e întreg de marmură, reprezintă pe Isus Hristos pe cruce, la picioarele căruia stau Preacurata Vergură, s. Ioan și Magdalena. Autorul e Cristoforo Roncalli, care a pictat și tablourile de pe plafon, ajutat de 3 învățăcei ai săi, din 3 Septembrie 1605, până în Martie 1610.

(va urma)

Epigrame.

Pacea universală.

Conferința dela Aja
Edând proiect de desarmare
S'a îngrijit și de apărare:
Căci la soldați în vremuri grele
În loc de puști s'or da umbrele.

Dr. V. Bârlea.

Ședința festivă aranjată de Societatea de lectură, sub conducerea profesorului Dr. Ales. Pteancu, a avut un program, compus la fel, bogat și variat. — În special s'a prezentat cu următoarele puncte:

1. „Imnul Patronului“, cor mixt de Hubic cu acomp. de pian.
2. „Comemorarea lui Vulcan“, de prof. conducător.
3. F. Krenn „Ave Maria“ sopran cu acomp. de orhestră.
5. Cerna „Poporul“ poezie decl. de I. Teușan cl. VIII gimn.
5. G. Teodosiu „Dulce Bucovină“ cor bărbătesc.
6. Csengey Gusztáv „A fogoly lengyel“ decl. de S. Morolygó cl. VIII. g.
7. Rosetti „Menuette“.
Mendelssohn „Marceaux Characteristque“ quartet de violină.
8. Costescu „Puișorul“ cor de copii.
9. Schiller „Das Glück“ poezie decl. de N. Hozan cl. VIII. gim.
10. Wagner „Die Meistersinger von Nürnberg“ (o parte) operă cor. mixt cu acomp. de pian.
11. „Trubadurul“ melodramă de Goethe, traducere de V. Hea cl. VIII. gimn.
12. Costescu „Babue tunul“ cor bărbătesc cu acomp. de pian.

Cuvântarea comemorativă a ținut-o prof. Dr. Ales. Pteancu. A prins în cuvinte frumoase viața și activitatea lui *Samoil Vulcan*, prezentând o icoană vie despre ceea ce a făcut Vulcan ca organizator al eparhiei Oradane, întemeietor de școli și mai presus de toate ca îndrumător și spriginitor al culturii române din vremea sa.

Nu mai tucape nici o îndoială, că Vulcan este figura cea mai strălucită din epoca deșteptării noastre culturale și naționale. Și astăzi când cartea vremilor apuse ni-se deschide din mâni din ce în ce mai pricepătoare, Samoil Vulcan în cei 33 de ani, cât stă din mila lui Dumnezeu în scaunul episcopesc din Oradea mare, ni-se impune ca și un puternic stâlp de lumină în jurul căreia încolțește, crește și înflorește viața și se înfrîpă o nouă îndrumare pentru cultura română și în special pentru ceea ce a părților ungurene. Bărbat de înaltă cultură, cu idei pe cât de înaintate pe atât și de instructive pentru cei ce vor să vină, Vulcan în clipe de grea cumpănă pentru cultura noastră, își da seamă de datorințele ce i-se impun unui Arhiepiscop român, cu mare trecere, și felul și jertfele, cu cari îmbrățișează cauzele tuturor Românilor — și mai de aproape ceea ce a Românilor Bănățeni, — se ridică la înălțimea acelor idei cari în vremuri grele trebuie să stăpânească mințile tuturor celor chemați, să închiege și să îndrepteze viața socială și culturală a unui popor.

Fiește care elev s'a achitat cu multă ambiție de rolul pe care l-a avut; în special elevul Ioan Teușan s'a distins predând cu multă căldură și avânt puternic — cea mai puternică — poezie alui Cerna: Poporul.

Profesorul de canto, Fr. Hubic s'a afirmat peste orice așteptare. S'a impus tuturor cu instruirea și dirigiarea unei părți alese din opera Die Meistersinger von Nürnberg. A stors admirație generală. — Cu elevi de liceu să execuți tu ceva din Wagner. Acest duh resvrător împotriva muzicii tradiționale. — Și se știe, cum Richard Wagner tocmai cu opera acestora a rupt orice legătură cu vechea artă muzicală și aici în aceasta creațiune apare întâiadată (1868) ceea ce a fost, compozitor dramaturg, sau cum ti mai ziceau, muzicant dramatic. Direcția aceasta o apucase deja Wagner în 1845 în opera Tanhaeuser.

Când din gura a peste o sută de elevi erupse vijeliosul sfârșit „Ura arta germană“ cu care se mântuie aceasta parte din „Măestrul Cântăreți din Nürnberg“ parca mă pomeniam la vre-o audiență din Tonhalle în München și nu în Beiuș.

Oricât s'a scris asupra Wagnerismului și s'a pus alături de secesionismul din pictură — fapt e, că azi opera lui Wagner e considerată drept cea mai măreața exteriorizare a geniului omenesc.

Bucuros de cele văzute și esperințe de încheiere ia cuvântul Ilustritatea Sa Domnul Episcop *Dr. Demetriu Radu* și într'o răpitoare bogăție și frumusețe de idei dând expresiune mulțumirii de care este cuprins în fața atâtor frumoase silinți, îndeamnă tinerimea școlară și corporațiunile didactice la zel și muncă în acest veac al muncii și al luminei. — În cuvinte de o căldură și putere expansivă ti avertizează, ca în toate străduințele lor să aibă totdeauna în vedere leagănul culturii noastre adevărate, Biserica. Ea ne-a dat cea dintâi carte în mână, și azi în cultura noastră după vreme, numai în semnul crucei vom fi în măsură să aflăm acele legături de dragoste, cari pe cei desbinați în urmărirea conștiinței libere, trebuie să-i unească într'una și aceeaș baterie de inimă pentru binele și luminarea poporului nostru, înălțarea bisericii române și întărirea patriei noastre străbune și iubite.

Legoa noastră strămoșească, patria și tronul sunt temeliiile creșterii adevărate.

Cuvântarea Ilustrității Sale a făcut adâncă impresie asupra publicului. Cu mare luare-aminte ascultau îndemnurile și sfaturile arhiepiscopului și inimile tuturor erau stăpânite de o neapuză mulțumire și mângâiere sufletească văzând pe înaltul Păstor în mijlocul pruncilor împărțându-le învățătura scripturilor. —

(cp).

NEUMANN M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.
în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

(72) 48-?

Prețurent ilustrat gratis și franco.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Vasile Dămian adm. par. în Toldal a fost numit paroh în Săplac (distr. Fărăgăului.) Au fost numiți parohi următorii administratori parohiali: Ioan Isip din Sântioana săsească, Ioan Pop din Agrișteu, George Vamoș din Giacăs. Ioan Pop din V. Odrîheiu (toți din districtul Ibașfalăului).

La fondul casei împreunate cu hala de vânzare al „Societății meserieșilor români din Blaj”, au intrat următoarele contribuiri benevole: Ioan Moldovan cancelist la metropolie 2 cor.; cu prilejul hirotonirii într'u preoți absolvenți în teologie: Ioan Roman, din Oroiu de Câmpie 2 cor., Vasile Mărginean Ungurei, Victor Florea Iași, Ioan Todoran Bia, Ioan Făt Herteni, Ioan Rus Desmir, Victor Andreiu Chichiș, Vincențiu Pandrea Șinca, Vasile Moldovan Cergăulmare — toți câte 1 cor.; dr. I. Moldovan, adv. Aiud, Nicolae Marcu, preot Feleud — câte 1 cor.; B. 2 cor.; casa Poppelbaum, Viena 5 cor.

Conferențele Societății meserieșilor români din Blaj. Duminică în 24 Decembrie înaintea unei numeroase asistențe a vorbit dl B. Turcu, despre vechii industrieși ai Blajului. Dl Turcu ni-a prezentat figura unui harnic muncitor tipograf, alui Petre Ispirescu, — care o viață întreagă a fost pildă de părinte iubitor, de lucrător sârguincios; iar afară de ceasurile de muncă în tipografie — săriile le petrecea scriind cu multă iscusință și artă poveștile unchișului sfântos.

Tema a fost potrivită, viața lui Ispirescu e plină de învățăminte — vrednice de a fi urmate de meserieșii noștri. — Dl Turcu a fost ascultat cu atențiune și resplătit cu aplauze.

A declamat bine dna Maria Barna poezia Craiasa Zinelor de G. Coșbuc; iar legătorul de cărți Alexandru Păcurar a înveselit publicul cu o hazlie anecdotă de T. Speranță.

Președintele societății mulțumind conferențiarului și declamatorilor avizează publicul, că seria conferențelor se va continua numai după serbătorile Crăciunului.

Petreceri. Comitetul filial al „societății pentru fond de teatru român” invită la concertul urmat de dans, ce-l va aranja cu concursul teologilor din Blaj, în sala cea mare a hotelului „Elisabeta” din Turda în 9 Ianuarie st. n. (a treia zi de Crăciun.)

— Corpul învățătoresc dela școala gr. cat. de băieți și fetițe din Cluj invită la producțiunea elevilor, ce se va ținea în 31 Decembrie st. n. Duminică la orele 5 p. m. în localul școlii (strada Jókai Nr. 6.)

— „Reuniunea sodalilor români din Cluj” invită la *Concertul urmat de dans* pe care-l va aranja din prilejul jubileului de 40 ani dela înființare. Sub patronajul domnilor președenți ai reuniunilor-surori: Victor Em. Tordășanu, Sibiu, Arseniu Vlaicu, Brașov, Gavril Precup, Blaj, Dr. Victor Onișor, Bistrița, Dr. Valer Moldovan, Turda, Eugen Pop Păcurar, Sebeșul-Săsesc. Sâmbătă în 13 Ianuarie n. 1912 (presara anului nou) în Reduta. Ofertele benevole, răscumpărarea invitărilor și suprasolvirile se primesc cu

mulțămire și se vor cvita în ziare. Adresa cassarului: Teodor Târziu, frizer (Hotel Central). Bilete de intrare se află de vânzare la: Teodor Târziu, M. Radu, croitor, și sara la cassă.

Revista „Luceafărul”. Numărul jubilar al revistei „Luceafărul” va apărea de sărbătorile Crăciunului. Acest număr va cuprinde articole, povestiri și poezi de următori: I. Agârbiceanu, I. Borcia, Il. Chendi, M. Cuntan, S. Dragomir, Dr. O. Ghibu, C. Goga, I. Gorun, St. O. Iosif, I. I. Lăpădat, Dr. I. Lupș. Ec. Pitiș, Gh. Popp, Dr. S. Pușcariu, Dr. P. Roșca, M. Sadoveanu, V. Stanciu, O. C. Tăslăuanu, D. Tomescu și alții. În acest număr se începe romanul „Povestea unei vieți”, de I. Agârbiceanu. Subiectul romanului e luat din viața ardelenescă și e unul dintre cele mai bune romane, cari s'au scris la noi. În numărul prim va fi o reproducere artistică în color, reprezentând o madonă de a lui Raffael, o caricatură și cronici vesele. — Numărul jubilar al revistei „Luceafărul” va fi deci de toată frumuseța și se va trimite ca număr de probă. Ceice doresc să-l aibă sunt rugați să trimită administrației „Luceafărul” suma de 50 bani. Numărul prim se tipărește numai în 5 mii de exemplare. Publicul să grăbească deci cu comanda. Revista „Luceafărul” în viitor va apărea săptămânal după stil vechiu. Red. și adm. revist. „Luceafărul” Sibiu (Nagyszeben)

Profesorul Cantani, ingeniosul scrutaător al boalei de zahar (Diabet) a statorit următoarele: Apa naturală amară *Francisc Iosif* își manifestă efectul nu numai ca mijloc ușor purgativ, ci îmbunătățește pas de pas funcțiunea stomahului așa, încât suplânește pe deplin apele de Karlsbad. Se află în farmacii și spiterii. Direcțiunea de transport în Budapesta (35).

Ziar anual. Ziarul acela, care în decursul unui an întreg numai odată apare, poartă numele: Eskimo-Buletin. Ziarul acesta apare în Cape Poince of Wales, în strâmtoarea Behring, în țara eshimoșilor. Anume europenii străbătând până și la câmpiile lor de gheață, au adus cu ei și cultura europeană, respective americană și aceasta au propagat-o și pe acolo. Așa pressa, care le plăcea eshimoșilor tare mult; căci europenii i-au învățat a scrie și a ceti. Numai un singur ziar au și acesta apare în luna lui Maiu.

Numărul advocaților din Ungariu. În anul 1910 s'a înmulțit numărul advocaților în Ungaria cu 800, ceea ce răspunde la 73%. În toată Ungaria au fost în anul trecut cu totul 7200 advocați. Cu 1800 mai mulți decât în Austria.

Impotmolirea vaporului austriac „Budapesta”. Din Galați, se anunță că de opt zile vaporul maritim „B-Pesta”, plecat din Brăila, încărcat cu cereale și cherestea, s'a impotmolit la punctul „Ceatal” și până acuma, cu toată munca depusă, nu a putut fi depotmolit.

Necrolog. † *Alexandru I. Moldovan* proprietar în Chirileu. După un morb îndelungat, în etate de 56 ani, împărțășit fiind cu sănteile taine ale muribunzilor, azi la 3 ore dimineața, în 26 l. c. și-a dat nobilul său suflet, în mâinile creatorului.

Partea Literară.

In așteptarea mântuitorului.

Din „Meditații asupra evangeliilor” de Ott. Prohászka.

VIII.

»In anul al cincisprezecelea al împărăției lui Tiberie Chesarul... fost-au cuvântul Domnului către Ioan, fiul Zahariei, în pustie» (Luca 3, 1.)

1. Sfântul Ioan botezătorul este pregătitorul căilor Domnului. „Că vei merge înaintea feței Domnului”. (Luca 1, 76.) Ca un inger el luminează cărarea oamenilor, ca să ajungă la Hristos. E ca și o flacăra ră-tăcitoare din focul neapropiat alui Dumnezeu; simțim căldura în cuvântările lui, în făptuirile lui și în personalitatea lui. Astfel de îndrumători ne trebuiesc. — Mare năcaz, dacă pregătitorii căilor Domnului poartă o candelă, care arde cu mai mult fum, decât lumină. Mare năcaz, dacă nu numai lumea, ci și ei sunt obosiți. Dacă lumina lor e palidă cași ferestile dela stradă ale cafenelelor de noapte într'o negură târzie, sau cași luminările ce ard lângă un sicriu. Doamne dă-ne credincioși, cari poartă în mâni candelile sufletelor priveghitoare. Ne trebuie suflete aprinse de zelul lui Ilie și de limbile de foc a Rusalelor. Numai astfel se pot pregăti cărările Domnului. Să ardă adâncul sufletului nostru, și-apoi de acolo va izbucni căldura, care va încălzi și celealalte suflete. Iar focul, care arde în adânc este credința de mucenic... Dumnezeu, care învăpăiază sufletele.

2. Dar îndrumătorul nu poartă în mână numai candelă, ci și unelte lucrului de toate zilele. O ceaclă, ca să spargă inimile de peatră; un ciocan, ca să-le sdrobească; o săcură, care să o pue la rădăcina pomului, pentru că „Tot pomul, care nu face roadă bună, să taie și în foc să aruncă”. (Matei 3, 10.); o lopată, cu care svântură viața, ca pleava să o ducă vântul peririi, iar grăuntele să se așeze în jitițiile marelui Judecător al lumii. De pe buzele acestui puternic proroc îndrumător, răsună cuvântul aspru: „Faceți pocăință!” Știu, că așteptați pe Hristos, idealul, stăpânul, și păstorul sufletului vostru... veniți, eu vă voi conduce pe căile infrângerii... acelea sunt cărările lui Dumnezeu.

3. Prorocul își ridică candelă, și cu focul credinții sale ideale, neclătinate și entuziaste, luminează în sufletul nostru somnulent și obosit, încât aproape ne orbește.

De odată se imprăstie lumea de umbre a modului de gândire lumesc, a modului de simțire pământesc, pe care așa de mult l-am iubit. Treziți-vă; strigă ei; frecăți-vă ochii somnuroși, deșteptați-vă din amorțeală, doar nu vedeți, că îmbrățoșați umbre, că urmăriți fanteame și că vă perdeți sufletul?! Nu vedeți, că sufletul vostru e încătușat de le-

AVIZ. LA ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ CAPITULARĂ din BLAJ (Balázsfalva) se află de vânzare viță altuită de cl. I. din următoarele specialități: Rizling Italian, Fetească albă, Muscat Ottonel, Albă de miere (Mézes fehér), Chasselas blanc și Chasselas rouge.

găturile păcatului? Rupeți-le, măcar de vi s'ar rupe sufletul; rupeți-le, ori cât var durea. Ridicați-vă, sus, și eșiți din gozul buruienilor și din mlaștina urâtă, porniți-vă pe cărările vieții de mărire. — Da! trebuie să ne vedem miseria sufletului, trebuie să ne vedem ființa păcătoasă, și-apoi să rupem cu ea. Ori care act de stăpânire virtuoaasă este câte-o rupere a legăturilor păcatului.

In preajma Crăciunului.

— După Pierre l'Ermite. —

Era o zi de iarnă. Nori plumburii frământau albastrul bolții și fulgi ușori ca puful alunecau prin văzduh. Un vâl subțire și alb ca crinul acoperea îmbătrânita fire.

Claudiu sta dus pe gânduri în strămta sa chilie. Să meargă... să nu meargă?... În sfârșit decide: pleacă. Imbracă în grabă paltonul și se îndreaptă spre stradă. Crepând ușa porții zărește figura lui Lucian, care se părea că așteaptă pe cineva.

Pe cineva?... Poate că pe el!... Natural... Doar în fiecare dimineață îi vedeai mergând spre podul „Mylord“, discutând diferite chestii sociale, literare, ca niște oameni, cari numai acum au timp de sacrificat pentru lucruri de natura aceasta. La pod se despărțiau. Unul pleca în coace, iar altul în colo.

* * *

— Bună ziua monsieur!

— Bună ziua.

— Împreună mergem?

— Nu... azi nu... aștept preotul...

— Preotul?...

— Da.

— Doar se simte mai rău bătrânul?

— Încă mai bine...

— Dar atunci de ce?

— Probabil, că până peste o lună nu v'a putea părăsi odaia și astfel vrea să-și facă mărturisirea de Crăciun, căci doar e creștin...

— ... Mărturisire de Crăciun?...

Atâta dispreț vedea Lucian în cuvintele acestui tinăr, încât un zimbet ironic i-se infiripă pe buze.

— Doar aceasta e ceva natural!

— Eu... nu știu... nu... nu... nu sunt umblat în lucrurile acestea. Pentru mine toate sunt aproape un „terra incognita“.

— Cum se poate!?... Nu ești aplicat a lua parte la ceremonie, fiindcă se va face și feștanie?... Te invit cu toată dragostea.

— Îți mulțumesc... nu... nu pot...

Lucian îi strânge cu căldură mâna, zicându-i:

— Scuză... vine părintele...

* * *

De fapt preotul se apropia cu pași grăbiți, îmbrăcat în frumoasa sa reverendă de sărbătoare. Salută cu reverință pe cei doi tineri, cari așa păreau de neliniștiți. Mai aveau ceva de rezolvat.

Sosește și cântărețul. Un bătrân respectabil, cu pletele sure ca argintul.

— Par'căș fi aplicat a-ți satisface invitării — murmură Claudiu. — Ar fi interesant... Însă... Dar totuși...

După o șovăire de-o clipă să îndreptară ambii spre chilie. Pe fețele palide o surprindere momentană li-se resfăta.

* * *

Ușa se deschide și tinerii intră.

Bolnavul sta întins în pat și cu atâta veselie vorbea cu acela, care ostenise pentru

a-i picura în suflet un strop de liniște, un pic de sfântă alinare.

Tinerii privesc muți. Le plăcea aspectul sărbătoresc al chiliei.

Pe masa de scris o cruce de argint era așezată, iar jur împrejur flori frumoase, ce e drept, că artificiale.

Serviciul se începe. Atât e de înălțător... Se gata...

Bătrânul se mărturisește... se cuminecă.

Atât e de fericit... N'ar schimba nici cu împăratul. Doar are în sufletul său pe acela, care-i Stăpânul tuturor bunătăților... pe Isus Hristos...

Mai schimbă vre-o câteva cuvinte, apoi preotul și cântărețul pleacă spre casă.

Bolnavul adoarme.

* * *

Acum se pornesc și tinerii.

— Tare mult mi-a plăcut ruga aceasta — murmură Claudiu îmbumbându-și paltonul.

— Așa-i?...

— Credeam că aceasta se face numai în ciasul morții.

— Cum vorbești tu așa?! Nu știi că mii de morboși se cuminecă acasă?... În anul trecut și eu m'am mărturisit și cuminecat acasă, căci știi... eram bolnav pe vremea aceasta. Și acum mai țin în minte fericirea, ce am simțit-o în clipele acelea sfinte... O Doamne!... Doamne!... cât de bun ești Tu... și cât de răi suntem noi!...

— Cum?... tu încă te mărturisești?...

— De ce nu?

— Obiceiul acesta e ceva bizar.

— De ce ar fi chiar bizar?

— Sunt tare mulți, cari nici nu voiesc să știe de mărturisire și mai nu știu ce...

— Ce argument e acesta pentru un tinăr inteligent ca tine?... De altcun sunt foarte mulți cari știu de obiceiurile aceste, cum numești tu mărturisirea și sf. Cuminețură... Bisericele gem de creștini... Și tu?...

— Eu?

Claudiu simula un zimbet sarcastic.

— Zău, sunt treizeci de ani, nu... treizeci și cinci.

— Așa?... Eu credeam că tu ești creștin.

— Că doar sum creștin...

— Dar de ce nu te mărturisești!.. Eu cunosc academici, cunosc ingineri, bărbați de știință, cunosc figuri ilustre cari se mărturisește... se mărturisește în fiecare lună...

— În ciasul morții nu zic ba, dar acum...

Dar dacă acesta-ți va fi ceasul morții?...

— Nu se poate!

— Tu ești inconsecvent. Te numești creștin și îți negliji cea mai sfântă datorință, care e „conditio sine qua non“ la ori și care creștin. Faptele tale spun altceva. Spun că nu ești creștin. Numai numele... numele îi porții... Tu ești păgân.

— Nu... nu... Sum creștin...

— Dar iată podul!... Servus... Claudiu îi strânge cu căldură mâna amicului său, și îi șoptește încet:

— Mai continuăm discuția?... Așa-i c'o mai continuăm?... Când...?

— Când dorești...

Claudiu cu pași rari, cu capul plecat spre piept înainta pe străzile orașului. Îi frământau sufletul gânduri negre... negre ca noaptea și nu putea scăpa de ele. Îi treceau prin minte fragmente din viața sa de copil nevovot, când cu atâta dragoste și frângea

genunchii în fața altarului în clipele când auzea glasul preotului:

„Luați mâncări... acesta este corpul meu“...

Vedea figura bătrânului cu suflet nobil... îi vedea privirea veselă și zimbetul din colțul buzei, căci avea în suflet pe Izbăvitorul... primit acum... acum în preajma sfințelor sărbători. Iar el... sârmanul pribeag... de cincisprezece ani bate drumurile vieții... de cincisprezece ani de când... blândul Rescumpărător nu s'a mai coborât în sufletul său. Glasul conștiinței îl muștra din ce în ce tot mai puternic și două lacrimi curate ca mirul i-au isvorit din ochi... erau lacrimile durerii... a părerii de rău...

Fulgii acum să îndesau tot mai tare prin largul văzduhului, se sbăteau ca gândurile lui Claudiu, apoi se așezau frumos pe pânza de argint, ca părerea de rău pe sufletul său sbuciumat... **A. Nan.**

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se expediază ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 23-104 (Központi városháza mellett).

George Dundler

curelar și șelar

în Mediaș—Medgyes

A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de **tacâmuri (hamuri)** fine pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află **șele de calitate cea mai bună**; precum și tot felul de **scule pentru șele, harapnice (hiciuri)** și toți articlii aparținători branșei acesteia.

Primește reparaturi și le efectuează prompt.
(84) 14-26.

Dacă nu poți

mâncă și te simți rău îți aduc ajutor sigur

— de medici aprobatele —

Caramelle de mintă pipărată

pentru stomac, ale lui **Kaiser.**

Vei căpăta poftă bună, stomacul ți-se regulează din nou și se întărește.

La ture mai lungi sunt indispensabile având efectul înviorării și îmbunătățirii.

Pachete de **20** și **40** fil. se află la farmacia **Carol Schieszl** în Balázsfalva.
(92) 4-10

Prețuri fixe, solide!

orologer de primul rang și juvaergiu; marc de-pozit în scule de aur și argint precum și instrumente optice în Medgyes (Piața mare).

Recomandă atenției On. P. prăvălia sa bine aranjată. Mare asortiment în Cadouri de Crăciun și de Anul nou.

(98) 7-26

Serviciu culant!

Cadon de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărimte 44x8 cm.

Se află de vânzare la *Libăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul trecut 2-20 cor.

AVISI

Recomandăm cu toată căldura **noastră agentură** ce s'a înființat și deschis în ospital Blaj. în noul edificiu al dlui farmacist Schiest în cartul deasupra.

Se primesc depuneri spre fructificare, cu 5—5½% interese.

Depuneri și ridicări se pot face și prin postă.

Acordăm împrumuturi **hipotecare** pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ pe anuități cu 5¼ interese.

Escomptăm cambii și acordăm credite cambiale cu cavenți și cu acoperire hipotecară, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Deslușiri dăm cu plăcere.

Banca de tovărășie soc. pe acțiuni din Elisabetopole ca agentură în Blaj.

(98) 11-2

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provinci, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministri și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referențul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlocuri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-n. 141. III/19. (85) 12-12

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő Könyveske** — **Indice pentru școlile populare primare.** Costă leg. 30 fl. + 10 fl. portonariului teologic greco-catolic din Blaj—Băksfalva.

A apărut ANTOLOGIONUL

Sau MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine **slujbele dumnezeitorilor sărbători, a Născătoareii de Dumnezeu și ale sfinților** de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

ANTOLOGIONUL

Sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine **slujbele dumnezeitorilor sărbători, a Născătoareii de Dumnezeu și ale sfinților** de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli fe 4.

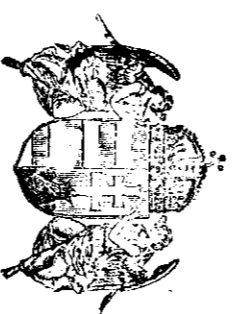
Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

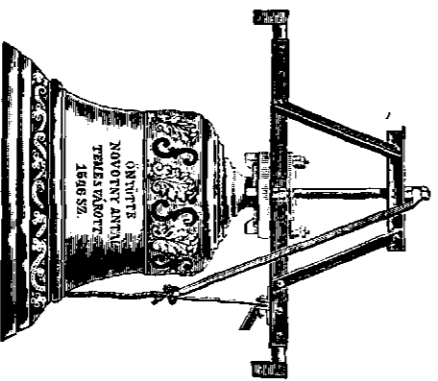
Antoniu Novotny

în Cămișara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor sricare, mai departe spre lucrarea de clopote întregei armonioasă. Pe lângă garanție pe mii mii ani, provăzante cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte; îndată ce clopotele sunt bănuite de o lacură prin aceea, ce sunt mănuite de crepare. — Cu deosebire recomand

elopotele găurite

ANTONIU NOVOTNY
TEHNIK VILKOVITZ
1868 SZ.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Friderie Ipsen și soțul.

Depozit special de ghetete în

Sighisoara, — Medgyes (Piața mare Nr. 26), — Brașov.

Specialitate:

Ghete sanitare pentru copii.

Prețuri la pereche:

Cele mai bune 16 cor. 50 fl.

De gală . . . 20 „ 50 „

Box Calf cu gărtane; Americani cu talpă dublă pentru Domni 16 coroane 50 fl.

Prețuratură gratis și franco.

(98) 7-

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)☐ ☐ **Altoi de vie!** ☐ ☐Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri
soiuri de vin de masă.Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol-Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atâcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!La cumpărări pe credit cele mai ușoare
condițiuni de plată.La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 9 - ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

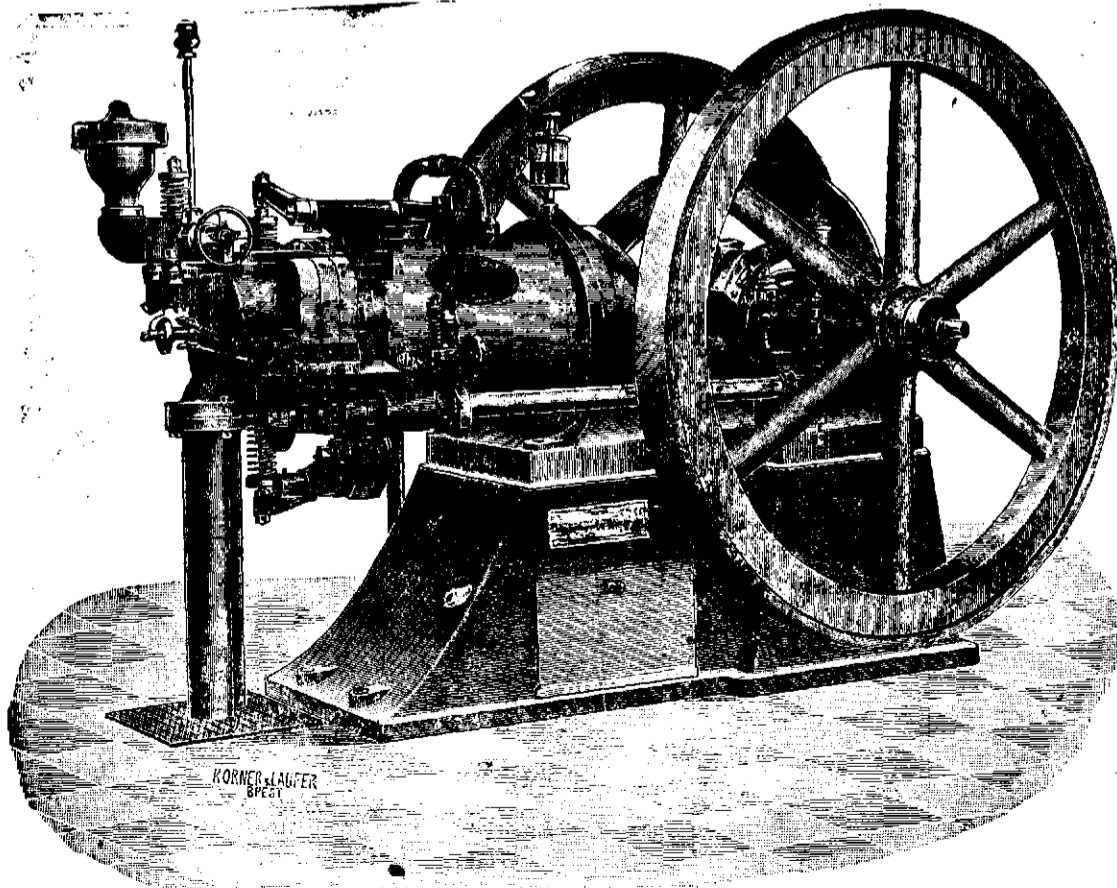
SIBIU

Strada Cishădiei 5. Strada Cishădiei 5.
recomandă☞ **Asigurări împotriva focului** ☞pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.✦ **Asigurări pe viață** ✦(pentru preoți și învățători confesionali români
gr.-cat. **avantajii deosebite**) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apeducte.Sumele plătite pentru pagube de foc până la
finea anului 1910 K. 5.003,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate 4,834,801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc „ 119,839.992 —
} viață „ 11,020,266 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . 2,428,317 —☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.**Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(88 88-?)

Sprrijiniți industria română!PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria**EUGEN NICOLA**

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai
practice **pluguri și mașini eco-
nomice.** În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
și garnituri complete pentru
imblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat și tot felul de mașini
economice, pe cari le vând cu**prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile,
în rate.**= **Cea mai mare garanță.** =Nime să nu-și cumpere pluguri
sau mașini economice până nu cearcă
la firma**Eugen Nicola**prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.Deslușiri și informațiuni se
dau gratis.

(38) 40—52

Sprrijiniți industria română!